

לקבל שדה באריות למחלה ולשליש ולרביע. אבל בזמן רגילים לשטר מדי יום ביום ואף שזה שטר בקיבולת מ"מ הרי הוא שטר באריות שטר אלא שכרי יום יניחו. ולפי זה ה' נלע"ד בקבלתו שרוב הציונים שבונים יהודים המה בקיבולת ובפרט כיסוי הגנים חקרי ודרשתי היטב והנה לא דוקא רובם אלא כולו בני עיר צומן בקיבולת. וא"כ הרי הצית כמו שדה העשויה באריות ומתוך בקיבולת דליכת השדה כלל. והרי זה דומה ממש למרחק ותור ששטר בס' רמ"צ. ומ"מ כתב שם סעיף ב' שאפילו מרחק ותור אס דרך רוב ארץ ארץ מקום ליתן באריות מותר. הרי מפורש להדיא שהולכים בזה אחרי מנהג המקום. אלא שנלע"ד שצדדין אינו דומה לשדה. דבשלמא שדה דכל העולם דרך באריות וא"כ ליכא שום חשש אפילו אורחים מתקלעי להם. אבל בית אף שבצד הארץ דרכם בקיבולת מ"מ במקומות אחרים ובזמן העולם דרך לבנות בית בשכרי יום. וא"כ בשלמא שדה ליכא חשד כלל לא מבני עיר ולא מאורחים. אבל בית אף דליכא השדה דבני העיר איכא השדה לאורחים הבאים לקבלתו ויראו שבונים בשבת ויחזרו שכרי יום יניחו. והא דהתיר בס' רמ"צ במרחק ותור אס מנהג רוב ארץ מקום וכו' ולא חייש לאורחים שלא ידעו מנהג המקום. נלע"ד דשם מיירי שאין המרחק עומד בפרט ישראל רק מתוך שורחלים צו בחול ויודעים צו שהוא של ישראל ויחזקוהו בשבת ששטר את הכרי וא"כ אורחים שיצאו לא ידעו כלל שהוא של ישראל וליכא השדה כלל מניינו. ועי' במג"א סי' רמ"ג סק"ד.

אמנם נלע"ד לפי זה עכ"פ יש להחזיר בחוה"מ שהרי כתב הב"י בס' רמ"ד ח"ל. כתוב בתשובה אשכנזית יהודי שהוא דר ביישוב לבדו אסור לו ליתן לכרי מעות לשטר וכו' ובשבת וצו"מ אצ"ג דליכא מתא דמקרבא להם לתוך החמץ. והא דשרי תלמודא התם היינו דליכא מתא דמקרבא להם לתוך החמץ אבל הכא הרי עירו מקרבא להם וא"כ בני ביתו חשדי ליה לאורחים דלכידה חשדי ליה עכ"ל הב"י. ועפ"י התשובה זו כתב רמ"א בהג"ה בס' רמ"ד סעיף א' ואפילו אס דר בין ארנס יהודים יס לחוש לאורחים הבאים שם או לבני ביתו שיחשדו אותו עכ"ל. וכתב המג"א בס' ו' פ"ג דשביעית מ"א שכתב התו"ס בשם הירושלמי דלא חיישינן לעובדים ופזים מפני מראית עין רק לבני עירו. וז"ל דבשביעית הקילו עכ"ל המג"א. והנה ההכרח לומר הענין שהקילו בשביעית היינו משום דאין איסורו חמיר כמו איסור שבת ויו"ט. ומעתה אפי' אומר דחז"מ רוב הספקים הסכימו שאין איסור מלאכתו כלל מדאורייתא רק עיקרו דברבן וקדאי אסמכתא בעלמא יניחו. ואפילו לאגי פוסקים דס"ל שמלאכתו מדאורייתא מ"מ רוב הלימודים שמצינום התנאים הוא רק ק"ו או עשה דמג המלות חשמוך רק דעת יחיד שהביא ל"ת דכל מלאכת עבודה לא תעשו וזה ודאי אסמכתא בעלמא. ולא מצינו בשום מקום שיהיה חייב מלקות על מלאכת חוה"מ. וא"כ נלע"ד שאין להחמיר צו יותר מבשביעית ואס לא תעשו בשביעית למראית עין של אורחים רק לבני עירו גס בחוה"מ אף לחוש למראית עין של אורחים. וכיון דלחשד חשד של בני העיר אף חשד בקבלתו בגנים שהרי כולו בקיבולת צוים א"כ מותר לבנות הג בקיבולת בחוה"מ.

ועוד אפי' אומר שצ"ל לא אסר בתשובה אשכנזית מחשש אורחים אלא כשהמלאכה היא בביתו של ישראל שדר בה או סמוך לה ממש באופן שכל הרואה יודע ומכיר שהיא מלאכת צ"צ הזה דלא איכא חשש אורחים שיצאו שמה ויראו שהיא מלאכה של ישראל ויחשדו שהוא עשוי ע"י שכרי יום. אבל אם הוא רחוק מביתו מה בק שיצאו אורחים ומנין ידעו ויביטו הק אורחים שהיא מלאכת ישראל כלל רק יסברו שהוא ביתו של נכרי ומלאכת נכרי הוא. בשלמא מה דאסר בגמרא אפילו אס המלאכה היא חוץ לתחום רק שיש עיר אחרת של ישראל תוך החמץ, היינו כיון שהעיר ההיא סמוכה שם תוך החמץ א"כ בני העיר ההיא צריכים בדבר ויודעים שנית זה ומלאכה זו של ישראל הוא ויחשדו שנגעשה ע"י שכרי יום. וכן מה שאסרו בחוה"מ אפילו חוץ לתחום אף הענין כמ"ס המג"א בס' תקמ"ג ס"ק ג' דחיישינן שיצאו שם אנשים ממקומות אחרים. זה אינו דהרי כבר כתבתי דבחוה"מ בלח"ה ליכא חשש מראית עין של אורחים רק החשש דבני עירו מתקלעי התם דבחוה"מ מותר לילך חוץ לתחום ובני העיר בק א"ס במגעיו ויודעים שהיא מלאכתו ואינם יודעים שעשוי בקיבולת. אבל לאורחים ממקומות אחרים אף חשד כלל דאיעא לא ידעי כלל שהיא מלאכת ישראל ומהך שעתא אפילו בשבת ויו"ט שרי. ובזה אף אס לריב"ז למה שכתב המג"א בס' רמ"ד ס"ק ח' כמה שהתיר הס"ע אס היתה המלאכה חוץ לתחום וגם אף עיר אחרת של ישראל תוך החמץ. וכתב המג"א דליכא למיחש שיקלעו אורחים לשם דמסתמא אף דרך ישראל לשבת אלא אלא יאידים עכ"ל. והוא דוחק גדול. ולדידי בלח"ה יחא דמה בק שיצאו שם אורחים ממקומות אחרים יאסרו לא ידעי כלל שהיא מלאכת ישראל ותעו שכן הוא דלא"כ קשה מ"ס ממרחק ותור אס מנהג רוב ארץ ארץ העיר וכו' וכנ"ל ולא חיישינן לאורחים. ובזה נדחה ג"כ מ"ס הס"ע בס' רמ"ד ס"ק ג' ע"ש דלדידי אף כחן סתירה כלל.

ואג"י תמה על הס"ע שהוא ה"ס סבור שד"ר רמ"ד סותר רק לך דס"ס רמ"ג מ"ס רמ"א ב"ס אף רוחצין רק ארץ שבציתו כנראה מדברי הס"ע סי' רמ"ג ס"ק ג'. ולכן כתב בס' רמ"ד ס"ק ג' לדחות הך דס"ר רמ"ג.

כח לכחצו מחדש ולכן אינם מתקנים. וא"כ כשם שמחזירין בשבת ספר שמנאל צו פסול לארון כן אין איסור להניח ספרים הללו בארון הקודש. ואחרי יס לדחות דספר שמנאל צו פסול אכתי כשרים שטר חומשי תורה שצלוהו ספר עלמא וכשר לקרות בהם כמבואר בלח"ה סי' קמ"ט ס"ד בהג"ה. ועוד דספר שמנאל צו סעודת דבר הרגיל הוא וי"ל לב צ"ד מתנה עליהם. מ"מ נ"ל להקל. ויש לי סמך מדברי רש"י במסכת שבת דף קט"ו ע"ב דה"פ פ"ה אחריות. וכתב רש"י זה שיעור לספר תורה שנמחק או בלה להיות בקדושתו, ומדכח לשון בקדושתו משמע קדושתו ממש. מכל זה נלע"ד שאין איסור. וכל זה אפי' אומר שמלך קדושת הארון אינו איסור. אבל אכתי אסור בלח"ה שמה יצאו לידי מכשול לקרות מתוכו. והרי מבואר בלח"ה סי' רע"ט שספר תורה שאינו מונה אסור להשכירו יותר משלשים יום אלא יתקן או יגמ. ולרוב הערדה אקלר. דברי הד"ש.

תשובה להרב רבי מנחם נאווהרי :

י אשר שאל מה נשתנה סדר פיעוס הקטורת שא"ה אהה ה"ה א"ה מה שאל מליט בשאר הקרבנות בפי' התמיד וכיוצא. הנה הטעם בפור לח"ה סי' קל"ב לא נזכר אהה ה"ה א"ה רק אהה הוא שהקטירו בו. ואס נס על זה הוא שאל למה בפי' התמיד ושאר קרבנות אין אורחים אהה הוא שהקטירו. הנה הטעם פשוט לפי שאמרו קודם לכן אף כאלהיט בו אהה הוא אלהיט בו עד אהה הוא מושעט. ולכן כמה דמסיים פתח אהה הוא שהקטירו בו זה פשוט. ומה שנהגו לומר חרוצים הללו קודם לכן היינו לפי שמעשרת ולכן אורחים אף כאלהיט שלא נאמר כח ועלם ידי עשה החיל רק הכל מה' ניתן לו ולו נחה לבדך על העושר. ועי' באבודרה"ס :

שאלה רוחב לבבו כפתחו של אולם. כל רז ממנו לא נעלם. כבודו מלא עולם. ה"ה ארמ"ו אב"ד ור"מ ג"י ע"ה פ"ה ב"ש מו"ה יחזקאל סג"ל ג"י :

כשהייתי בעיר דרעזין ראיתי שטענין להקל ולחלל בשבת בכסא האקרא פאטשענא וסעונון אותו נכרים בין ידיהם. ושאלתי לתכמים דשם אמאי לא מיתו כי הוא עובדא דחול והשיבו שמה רבנים שראו ולא פלו פה ולא מיתו. וגם השיבו קטנים לפי דעתם שאינם מושרים בציני וגם הוא נגד הס"ע. ואמרתי לשאל מלח אדמ"ו הגאון אב"ד גר"ו להאיר עיני בספקתי ואפי' אודיע להם. ומתחת שעול האיסור מוטל על אמו' אחרתי אולי אין הזמן מופנה לבוא בגחיליו הקודש ע"כ בחתי בכתי השפל לבקש תורה מפיו. וללמוד אפי' לריך. הכ"ד תלמידו המתבקש האמת ועומד על משמרתו תמיד תהלתו בפי' הך אליעזר זוסמאן גלוגא :

תשובה

יא אם דרעזין מוקף חומה ויש שם עירוב באופן שאין איסור הולאה שם בכל העיר מותר לישא בפאטשענא אפילו למי שאין רבים לריבין לו ודלא כמג"א סי' ש"א בס"ק כ"ו וכן מבואר ברש"י בזה"ד. וע' בזה"ס סי' תקכ"ב שב' בזה"ד בשם רש"י שכתב אפי' רבים ל"ל חוץ לעירוב אסור משמע שתוך העירוב אפילו בשבת מותר. ואף דעת המג"א שלא כתב כן היינו לתוך דברי הקור להלילו מקושיית הב"י. אבל דעת הרי"ף והרמב"ם שלא הביאו דין זה לענין שבת משמע דבשבת לא שייך דין זה דלס לא ערבו אפילו בלי מעס עובדא דחול אסור ובמקום שערבו אפילו אף רבים לריבין לו מותר. ודברי הב"י בס' ש"א ובסי' תקכ"ב נלפע"ד סתרי להדי קלח ואין כחן מקומו :

שאלה

יב נשאלתי על דבר צמן הגג על ביתו של הקלן ר' לוי ק"ס שהוא לנ"ד מתוך לו מלח ואס יצאתו העבלי מלאכה כל ימי חוה"מ יאשר הבית זמן רב בלי מחסה ומסתור מזרם וממטר אחר צימות אשמים כי אחר ילקח כל העבלי מלאכה לבנין המבצר ומי יודע עד כמה לא ישיג לשטר צ"מ, בק רוצה להחזיר לו לבנות בחוה"מ וסא בקיבולת : **והנה** תמול בשאלתי ואסרתי במחלוקת ואח"כ כאשר גרדו לי כל המלחאות הג"ל והאורך והדחק גדול שבדבר, רעיוני על משכבי סליק ומלחתי מקום לבחא דהיתר. אמנם בתנאי שיסכימו עמי שיש או שלשה מצות דיני הגדול צ"ד מו"ס ואז דרינא בזה"ד להתיר מעמשים שאבדו בפי' : **הנה** מתחלה נניין בדין זה בשבת ויו"ט עלמא מה דיע ומס יבורר דין חוה"מ. הנה מקור דין זה בפרט פרק מי שהסך ובפור א"ה סי' רמ"ד. והוא תלוי בלח"ה רבני. שר"ת ראה להחזיר ולמד ק"ו מארבים שדה שמוח אף שמשכית חלק ישראל בעבודתו בשבת מ"מ מותר מעמס נכרי אדעתא דנפשיה עבד ק"ו צננין בית בקיבולת שאין שבה לישראל כלל כמה שבוה בשבת. אמנם ר"י מחלק עליו ואסר וכן הוא הסכמת גדולי הפוסקים ודמו ראיתי ר"ת דלא דמי לאריות דשדה משום דשדה הוא רגילים לשלם